

Κείμενο: «Πρότυπα και νέοι»

Η προσωπικότητα του ανθρώπου είναι συνάρτηση κληρονομικότητας και περιβάλλοντος, της εγγενούς, έμφυτης γενετικής προικοδότησης και της εξωγενούς και επίκτητης περιβαλλοντικής επιδότησης. Επομένως και στο θέμα της αγωγής και της συνακόλουθης διαγωγής “μόνο τον πρώτο στίχο μας χαρίζουν οι θεοί” τους άλλους πρέπει να τους γράψουμε εμείς. Ο άνθρωπος είναι μιμητικό ζώο, δεν είναι μόνο ό,τι γεννιέται αλλά και ό,τι γίνεται. Πέρα από τις έμφυτες κληρονομικές καταβολές υπάρχουν και οι εξωγενείς, οι περιβαλλοντικές επιρροές, που καθορίζουν τη στάση και διαμορφώνουν τη συμπεριφορά μας. Έτσι, σε όλες τις φάσεις της εξελικτικής μας πορείας η διαγωγή μας θα είναι συνάρτηση της καταγωγής και της αγωγής μας.

Αυτή, λοιπόν, η αγωγή δεν ασκείται μόνο άμεσα και συστηματικά μέσα στον οικογενειακό ή το σχολικό χώρο αλλά και έμμεσα μέσα στον ευρύτερο, τον κοινωνικό χώρο. Πάντως, όπου και όπως και αν ασκείται η αγωγή για να διαμορφώσει τον χαρακτήρα μας και να επηρεάσει την διαγωγή μας, πρέπει να επιστρατεύσει, να υποβάλει, να προβάλλει και να επιβάλει στην ψυχή των νέων κυρίως διάφορα πρότυπα.

Λέγοντας πρότυπα εννοούμε κάποια ξεχωριστά και χαρισματικά πρόσωπα, κάποια άτομα προικισμένα με φυσικές δεξιότητες ή επίκτητες ικανότητες, που εκπροσωπούν ή εκφράζουν το τέλειο, το ιδανικό για τα ανθρώπινα μέτρα στον αθλητικό, τον καλλιτεχνικό, τον πολιτικό ή τον πνευματικό και τον ηθικό χώρο. Και όπως μια εικόνα αξίζει όσο χίλιες λέξεις, έτσι και ένα πρότυπο, που ενσαρκώνει όχι θεωρητικά και δυνητικά, αλλά έμπρακτα και παραστατικά αυτό που θαυμάζουμε και επιδιώκουμε, αξίζει όσο χίλιες συμβουλές.

Γι' αυτό και χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή στην προτυποποίηση ή την ειδωλοποίηση, που συνήθως προβάλλουν και επιβάλλουν για δικούς τους κυρίως “καταναλωτικούς” λόγους τα Μ.Μ.Ε. Θα πρέπει τα πρότυπα να μην είναι ούτε φθηνά αντίτυπα ούτε κακέκτυπα των αληθινών προτύπων. Και εδώ προβάλλει βαρύτατη η ευθύνη της πολιτείας και όλων των φορέων της αγωγής, των γονιών και των δασκάλων κυρίως, που καλούνται να εμψύχουν και να προικοδοτήσουν την παιδική κυρίως, τη νεανική ψυχή με ισχυρά πνευματικά και ηθικά αντισώματα, ώστε αλώβητη να διαπερνά τις συμπληγάδες της αισθητικής ή της ηθικής ασημοσύνης.

[Ο νέος καθώς ταυτίζεται με το πρότυπο ή το είδωλό του αισθάνεται πως υπερνικά την ψυχολογική του ανασφάλεια, την πνευματική του ανεπάρκεια και ζει και δρα φαντασιωτικά, έστω και ανεδαιφικά, όπως το πρότυπο ή το είδωλο που θαυμάζει και υπεραγαπά. Επειδή η νεανική ψυχή ποθεί πάντα περισσότερα από όσα έχει, δεν είναι λίγες οι στιγμές, οι περιστάσεις και οι καταστάσεις που ο νέος αποφεύγει μια μίζερη, ρηχή, αφυδατωμένη και πιεστική καθημερινότητα

με τα φτερά ενός ειδώλου, ενός ιδανικού προτύπου που αποτελεί γι' αυτόν το εισιτήριο ή το εφελτήριο για το εύελπι άλμα προς την ονειρική πραγματικότητα.]

Απόσπασμα από κείμενο του Γ. ΡΟΖΟΚΟΥ

Ζητούμενα:

A1. «Ο άνθρωπος είναι μιμητικό ζώο, δεν είναι μόνο ό,τι γεννιέται αλλά και ό,τι γίνεται»: Τι εννοεί με αυτή τη φράση ο συγγραφέας; Συμφωνείτε;

A2. Ποιοι παράγοντες σύμφωνα με το συγγραφέα καθορίζουν τη συμπεριφορά του ανθρώπου;

B1. Με ποιον τρόπο αναπτύσσεται η β' παράγραφος του κειμένου και για ποιο λόγο επέλεξε ο συγγραφέας το συγκεκριμένο τρόπο;

B2. Να εντοπίσετε τρεις σύνθετες λέξεις μέσα στο κείμενο, να τις χωρίσετε στα συνθετικά της μέρη και στη συνέχεια από το τελευταίο συνθετικό της καθεμιάς να σχηματίσετε μια νέα ομόρριζη (απλή ή σύνθετη) λέξη.

B3. Να αποδώσετε σύντομα τη σημασία των λέξεων: *επίκτητης, αγωγής, ειδωλοποίηση*.

B4. Να εντοπίσετε στο κείμενο τρεις λέξεις που χρησιμοποιούνται με τη συνυποδηλωτική τους σημασία και να τις αποδώσετε με τη δηλωτική.

Γ1. Με βάση τις προσωπικές σας εμπειρίες σ' ένα κείμενο 250-300 λέξεων να αναφερθείτε στα θετικά κι αρνητικά πρότυπα που λαμβάνει ο νέος καθημερινά, τονίζοντας παράλληλα και τους χώρους από όπου τα αντλεί.